



Funded by  
the European Union



European Center for  
Not-for-Profit Law



## ВИКЛИКИ ТА ПОТРЕБИ ОТРИМУВАЧІВ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ: ОБГОВОРЕННЯ ФОКУС-ГРУПИ

Український незалежний центр політичних досліджень продовжує працювати над покращенням процесів гуманітарної допомоги. Ми хочемо поділитися результатами фокус-групового обговорення, яке стосувалося основних викликів, з якими стикаються організації-отримувачі гуманітарної допомоги.

Під час обговорення фокус-групи були висвітлені ключові проблеми та можливості покращення процедур надання гуманітарної допомоги. Ця дискусія надала важливий погляд на існуючі бар'єри та перспективи вдосконалення системи. *У результаті виділено наступні пріоритетні аспекти, з урахуванням специфічних викликів:*

У роботі Автоматизованої системи гуманітарної допомоги учасники обговорення відмітили позитивний вплив системи на оптимізацію роботи з гуманітарною допомогою. Водночас, учасники наголосили на проблемах, які виникають через розсинхронізацію між митною базою та автоматизованою системою гуманітарної допомоги (АС ГД). Часто вантажі, які вже ввезені, фіксуються в системі як необроблені, що затримує їх подальший розподіл.

Через розсинхронізацію з митною базою вантажі часто визначаються як такі, що не пройшли митного оформлення, навіть після фактичного перетину кордону. Це затримує процес дистрибуції допомоги на території України та передачу її отримувачам.

Відтак, організації змушені друкувати паперові декларації. Однак це породжує іншу проблему: невідповідність даних у паперових деклараціях і даних митної бази.

Хоча АС ГД допомогла структурувати процеси, учасники відзначили потребу в її доопрацюванні. Серед основних зауважень:

- відсутність можливості коригування помилок у звітах без їх повного видалення;
- ручне введення великих обсягів даних (до 900 рядків у звітах), що значно ускладнює процес адміністрування;
- недостатня інтеграція з іншими державними системами, наприклад, АІС "Податки", яку адмініструє Державна податкова служба України;



**Promo-LEX**  
Advancing democracy and human rights



- проблеми прозорості: відкритість інформації в умовах воєнного стану може створювати загрози безпеці гуманітарних організацій та волонтерів.

Існуючі нормативні акти не враховують специфіку роботи неприбуткових організацій. Наприклад, форма акта прийому-передачі для транспортних засобів, які передаються як гуманітарна допомога, не відповідає потребам бухгалтерського та юридичного обліку.

Відсутність механізму зняття з обліку транспортних засобів, які були передані отримувачам, створює ризики для організацій, які завозять автомобілі як гуманітарну допомогу.

Також представники фокус-групи наголосили на необхідності покращення комунікації з митними органами та Міністерством соціальної політики. Особливу увагу звернено на потребу чітких інструкцій і фахових консультацій, які б відповідали чинному законодавству. Так, при обговоренні отримувачі гуманітарної допомоги поділились досвідом про випадки вимагання працівниками митниці додаткових документів, не передбачених законодавством (листи підтвердження від отримувачів, перепис товарних позицій).

У питаннях звітування в АС ГД учасники обговорення наголосили на недосконалості системи сортування та фільтрації інформації у звітах, що ускладнює перевірку та коригування даних та непродуманих вимогах до звітності (наприклад, додавання актів прийому-передачі) перевантажують отримувачів гуманітарної допомоги.

Серед іншого, учасники фокус-групи як отримувачі гуманітарної допомоги висловили свої рекомендації щодо налагодження процесів у сфері гуманітарної допомоги:

- запровадити автоматичне завантаження даних і можливість коригування помилок без необхідності видалення всіх попередніх звітів;
- інтегрувати АС ГД з іншими державними системами для зниження дублювання даних;
- розробити чіткі інструкції щодо використання паперових і цифрових декларацій;
- забезпечити навчання працівників митниці та інших органів, залучених до процесу гуманітарної допомоги;
- удосконалити нормативну базу, зокрема внести зміни до Постанови КМУ №953, що регулює роботу АС ГД, і передбачити спрощені процедури для гуманітарних вантажів;
- розробити окремий додаток до постанов для організацій, які займаються транспортними засобами, що передаються як гуманітарна допомога;
- організувати тренінги для місцевих організацій з використання АС ГД, а також надання технічної допомоги для малих організацій;

Обговорення виявило критичні аспекти, які потребують доопрацювання для підвищення ефективності гуманітарної допомоги. Запропоновані рекомендації будуть враховані під час розробки аналітичного звіту та подальшої адвокації змін на законодавчому рівні. Спільна

робота громадських організацій, міжнародних партнерів і державних органів є ключем до покращення процесів надання допомоги та підвищення прозорості системи.

Обговорення проведено Українським незалежним центром політичних досліджень в межах проєкту «CSO Meter: Empowered for Action» в рамках роботи Хабу Барометру ОГС в Україні за підтримки Європейського центру некомерційного права (ECNL) та фінансування Європейського Союзу. Результати обговорення будуть використані для покращення законодавства про гуманітарну допомогу. Наша організація продовжує збирати відгуки громадського сектору щодо роботи АС ГД і готова допомагати вирішувати проблеми, з якими стикаються інші організації.